

SUHHDANNE

Toimialat

KEVÄT

Julkivapaa keskiviikkona 8.5.2024 klo 00.01.

s. 4

Teollisuuden ja rakentamisen
heikkous heijastuu palveluihin

2024

ETLA

Kevät 2024 Toimialat -julkaisu perustuu Etlan kevään Suhdanne-ennusteeseen.

Julkistamispäivä: 8.5.2024.

Kaikki Etlan vapaasti ladattavat ennusteet löytyvät säännöllisesti päivitettäviltä suhdanne.fi-sivuilta tai osoitteesta etla.fi/ennusteet. [Suhdanne.fi](https://suhdanne.fi) -sivustolta löytyvät myös kaikki Suhdanne Ennuste taulukot ja kuvat erikseen ladattavaksi.

ISSN: 0787-9342.

Elinkeinoelämän tutkimuslaitos ETLA

Arkadiankatu 23 B, 00100 Helsinki

www.etla.fi

Sisällys

Yhteenveto	4
Teollisuus.....	8
Luottamus ja tuotanto-odotukset ovat nousussa.....	9
Sähkö- ja elektroniikkateollisuus kärsii heikosta viennistä Aasiaan.....	10
Metalliteollisuuden tilauksissa nousua ei vielä ole näköpiirissä.....	11
Paperiteollisuuden tuotanto on nousemassa syvästä kuopasta.....	12
Kemianteollisuuden tuotos ja arvonlisäys menevät eri suuntiin	13
Elintarviketeollisuuden viennissä aallonpohja on saavutettu	14
Rakentaminen	15
Palvelut.....	18
Kaupan alan elpyminen voi viivästyä jalostuksen tahdittamana.....	19
Majoitus- ja ravitsemistoiminta lähti huonoista asemista tähän vuoteen.....	21
Lento- ja laivamatkustaminen edelleen vähäistä.....	22
Liike-elämän palveluissa hento käänne käsillä?.....	23
Ennusteryhmä	25

Yhteenveto

Toimialat-julkaisu sisältää yksityiskohtaista tietoa eri toimialoilta. Se kattaa metalliteollisuuden, metsäteollisuuden, kemian- ja elintarviketeollisuuden, rakentamisen sekä suurimman osan yksityisestä palvelusektorista. Raporttiin sisältyvät toimialaennusteet tehtiin Etlan maaliskuussa julkaistun Suhdanne Kevät 2024 -makrotalouden ennusteen yhteydessä.

Teollisuuden ja rakentamisen heikkous painaa palveluita vielä tänä vuonna

KOTITALOUKSIEN OSTOVOIMAN vahvistuminen auttoi yksityisiä palvelualoja pysymään lievässä kasvussa viime vuonna, ja sama suunta jatkuu tänäkin vuonna. Teollisuuden ja rakentamisen heikkous kuitenkin heijastuu tänä vuonna myös osaan yksityisistä palvelualoista. Teollisuuden ja rakentamisen arvonlisäys supistuu vielä tänä vuonna, ja palvelut kasvavat hitaasti jo toista vuotta peräkkäin. Ensi vuonna teollisuus kasvaa lähes prosentin, palvelualat pääsevät noin kahden prosentin kasvuun, ja rakentaminen yltää 2,5 prosenttiin. Koko talouden arvonlisäys yltää tänä vuonna lähes viime vuoden tasolle, ja kasvaa noin 1,5 prosenttia seuraavana kahtena vuotena.

Tehdasteollisuuden suurten toimialojen tuotantoa päätyy pääasiassa vientiin, jolloin päävientimarkkinamme Euroopan heikko taloustilanne tänä vuonna heijastuu suoraan kyseisen toimialan kysyntään ja siten tuotantoon. Ensi vuonna teollisuustuotanto kääntyy kasvuun kansainvälisen vientikysynnän vetämänä.

Teollisuuden päätoimialoista metsäteollisuus supistuu arvonlisäyksellä mitattuna jo kolmatta vuotta, ja kemianteollisuuden alamäki jatkuu koko ennustehorisontin eli vuoteen 2026 saakka. Teollisuuden toimialoista suurin metalliteollisuuskin painuu tänä vuonna lähes 5 prosenttia miinukselle. Elintarviketeollisuuden vienti on ollut heikkoa, mutta pääsy arvonlisäyksen supistumiselle on heikossa kotimaisessa kysynnässä.

Alatoimialoista paperiteollisuuden tilanne on ollut heikko koko Euroopassa. Korkeiden energiakustannusten takia monet tehtaat joutuivat tilapäisesti pysäyttämään koneensa, ja myös varastojen purku alensi toimitusmääriä. Suomessa metsäteollisuus on kärsinyt kaikista eniten kevään pitkästä poliittisesta lakosta. Sähkö- ja elektroniikkateollisuus puolestaan kärsii heikosta viennistä Aasiaan ja kääntyi jyrkkään laskuun viime vuonna. Alan arvonlisäys kasvaa vasta ensi vuonna.

Rakentamisen arvonlisäys supistui viime vuonna runsaat 8 prosenttia ja lasku jatkuu lievänä vielä tänäkin vuonna. Rakentaminen lähti hiipumaan jo vuoden 2022 alkupuolella, ja korkealla pysynyt korkotasoa syventää ja pidentää rakentamisen laskusuhdannetta merkittävästi. Erityisesti uusien asuntojen rakentaminen on vähentynyt voimakkaasti edellisvuosista, jolloin asuntotuotanto oli vauhdikasta. Voimakas korkotason nousu on näkynyt uusien asuntolainojen määrän romahduksena huippuvuosista. Maa- ja vesirakentaminen ei ole laskenut yhtä voimakkaasti, ja viime kuukausina maa- ja vesirakentamisessa näyttää tapahtuneen varovainen käänne.

Vuosina 2025 ja 2026 rakennusala kasvaa taas selvästi. Korkojen lasku kesäkuussa näyttää yhä todennäköisemmältä, ja rakennuskustannusten kasvu näyttää pysähtyneen. Myös rakentamiseen myönnettyjen lupien määrä näyttää viimeisimpien tietojen perusteella kääntyvän hiljalleen kasvuun. Rakentaminen ei kuitenkaan palaudu aiemmalle korkealle tasolle, vaan

palautuminen on hidasta. Tähän vaikuttaa esimerkiksi reaalikorko, jonka odotetaan pysyvän aiempaa korkeampana.

Palveluala kokonaisuudessaan on pysynyt kasvussa suhdanteen heiketessä, mutta arvonlisäyksen kasvu jää puoleen prosenttiin jo toisena peräkkäisenä vuotena. Palveluiden osuus koko talouden arvonlisäyksestä on kuitenkin niin suuri, että ne kompensoivat jalostustoimialojen supistumisen lähes kokonaan.

Viime vuonna palveluiden kasvua jarruttivat kauppa, kuljetus ja varastointi sekä rahoitus- ja vakuutusala. Tänä vuonna yksityisten palvelualojen näkymät ovat hieman valoisammat, kun kysyntä elpyy vuoden mittaan. Kaupan alalla näkymät ovat heikoimmat tukkukaupassa, jota painaa jalostuksen, erityisesti rakentamisen heikko tilanne ja riski elpymisen viivästyttämisestä. Vähittäiskaupan näkymiä parantaa kotitalouksien yhä vahvistuva ostovoima, jota tosin hieman heikentää tänä vuonna voimaan astuva arvonlisäve-

Arvonlisäys toimialoittain							
	Arvo		Määrän muutos, % Edellisestä vuodesta				
	Mrd. e 2022	%-osuus 2022	2022	2023	2024 ^E	2025 ^E	2026 ^E
Koko kansantalous	232,7	100,0	1,9	-0,2	-0,3	1,6	1,5
Teollisuus	51,2	22,0	-1,7	-1,0	-3,6	0,9	1,8
Metalliteollisuus	22,4	9,6	2,2	-0,2	-4,6	2,0	3,1
Sähkö- ja elektroniikkateollisuus	7,4	3,2	2,4	-9,0	-8,3	3,1	6,8
Metallien jalostus	2,9	1,2	24,5	9,5	1,3	-2,4	0,8
Koneiden, metallituotteiden ja kulkuneuvojen valmistus	10,3	4,4	-3,0	3,7	-3,9	1,8	1,4
Metsäteollisuus	6,0	2,6	-20,7	-12,1	-11,4	1,9	2,1
Kemianteollisuus	8,0	3,4	-2,2	-1,4	-2,8	-3,8	-1,6
Elintarviketeollisuus	2,8	1,2	2,3	-4,6	-1,1	0,5	0,6
Rakentaminen	16,1	6,9	3,4	-8,3	-0,4	2,5	2,5
Palvelut	159,1	68,4	3,1	0,6	0,5	1,7	1,4
Kauppa	19,9	8,5	-4,7	-1,6	0,7	1,9	1,2
Majoitus- ja ravitsemistoiminta	3,8	1,6	34,4	3,8	-1,3	3,1	1,8
Kuljetus ja varastointi	9,6	4,1	7,0	-3,9	0,6	2,6	1,6
Rahoitus- ja vakuutus toiminta	8,0	3,4	12,0	-9,0	-2,3	-0,6	0,0
Kiinteistö- ja liike-elämää palv. toim.	64,1	27,5	3,4	2,3	1,0	2,3	2,1

Lähteet: Tilastokeskus, ETLA.

ETLA S24.1/tky03t

ron kiristys. Ensi vuonna kotitalouksien lisääntyvä kulutus tukee vähittäiskauppaa, ja talouden yleinen elpyminen tukkukauppaa.

Majoitus- ja ravitsemistoiminnan kehitys on päinvas- tainen kuin kaupan alalla. Viime vuoden alkupuolel- la arvonlisäys kasvoi reippaasti, mutta kehitys heikke- ni vuoden loppua kohti. Kehitys jatkuu vielä kuluvana vuonna siten, että toimialan arvonlisäys vähenee vii- me vuodesta. Ravintolapalvelujen kysyntää on vä- hentänyt yleinen hintojen nousu, kun taas Suomeen suuntautuvan matkailun hidas palautuminen näkyy majoituspalveluiden heikkona kysyntänä.

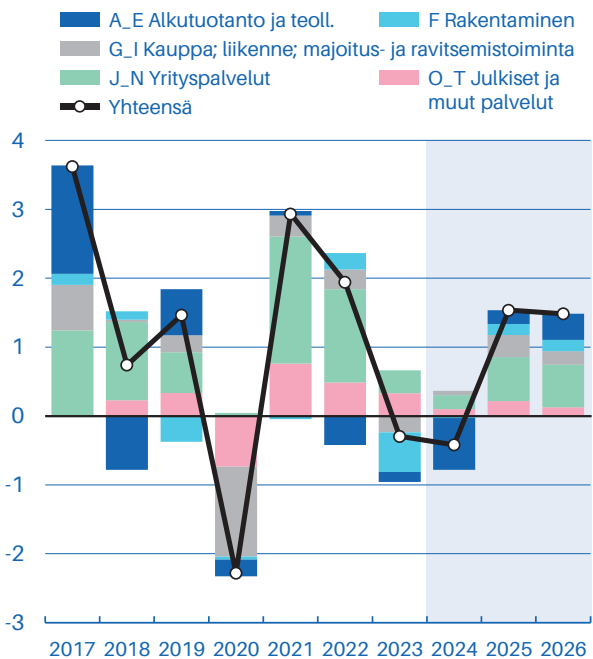
Kuljetuksen ja varastoinnin toimialan arvonlisäys ale- ni viime vuonna, mutta kääntyi loppuvuodesta kas- vuun. Teollisuuden heikko tilanne painaa kuitenkin alaa, ja kasvu jää hitaaksi. Yleinen suhdanteen para- neminen kiihdyttää kasvua ensi vuonna.

Rahoitus- ja vakuutustoiminnan arvonlisäys kääntyi jyrkkään laskuun parin poikkeuksellisen vahvan vuo- den jälkeen. Ala hyötyi korkojen noususta, ja vastaa- vasti korkojen laskeva suunta antaa aihetta odottaa taseisempaa arvonlisäyksen kehitystä lähivuosina.

Liike-elämän palveluissa on nähtävissä hienoi- sia käänteiden merkkejä. Liike-elämän palveluista in- formaatio ja viestintä, kiinteistöala, ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta sekä hallinto- ja tukipalvelutoiminta kehittyivät rahoitus- ja vakuutus- toimintaa paremmin viime vuonna, ja arvioimme nii- den jatkavan kasvussa myös kuluvana vuonna.

Julkiset palvelut (hallinto, sote ja opetusala) kasvoi- vat viime vuonna hieman yksityisiä nopeammin, mut- ta viimeistään ensi vuonna tilanne kääntyy päinvas- taiseksi. •

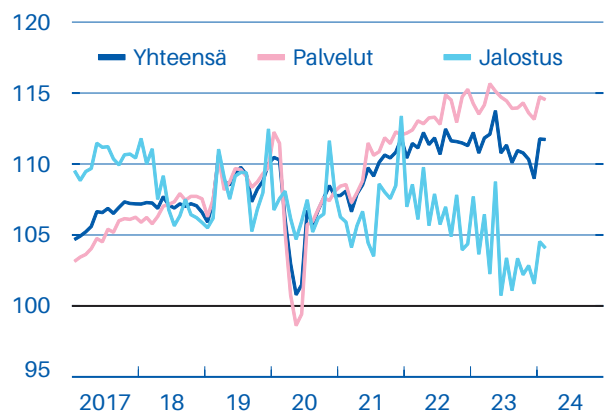
Toimialojen kontribuutio arvonlisäyksen muutokseen, %-yksikköä

Lähteet: Tilastokeskus, Etla.

ETLA S24.1/118

Tuotannon suhdannekuvaaja päätoimialoittain, saldoluku

Lähteet: Tilastokeskus, Etla.

ETLA S24.1/119

Teollisuus

Kansainvälinen vientikysyntä kasvaa selvästi jo tänä vuonna, mutta Suomen tavaravienti jää vielä hyvin heikoksi ja siten teollisuustuotanto kääntyy kasvuun vasta ensi vuonna. Suurin toimiala metalliteollisuus on jälkisyklinen, joten suhdannetilanne vaikuttaa tilauksiin viipeellä. Lisäksi pitkä poliittinen lakko jarruttaa teollisuustuotannon kasvunäkymiä tänä vuonna. Luottamus ja tuotanto-odotukset ovat kuitenkin kääntyneet nousuun.

Teollisuuden tuotanto kasvaa vasta ensi vuonna

KOKO TEOLLISUUDEN ARVONLISÄYKSEN määrä supistuu ennustemme mukaan tänä vuonna nelisen prosenttia, kun lähes kaikkien toimialojen arvonlisäys pienenee viimevuotisesta. Ensi vuonna teollisuustuotanto kääntyy kasvuun kansainvälisen vientikysynnän nousun myötä.

Teollisuuden uudet tilaukset vähenivät vielä helmikuussa arvoltaan runsaat 6 prosenttia vuoden takaisesta. Tammi-helmikuun tilastojen valossa näyttää siltä, että pohja olisi jo saavutettu. Maaliskuun pitkä neljä viikkoa kestänyt poliittinen lakko tulee kuitenkin mitä ilmeisimmin katkaisemaan näköpiirissä olleen kääntymisen hitaaseen nousuun. Toisin sanoen suhdannekuoppa pitkittyy lakon takia, ja riskinä on, että uusia tilauksia tulee myös seuraavina kuukausina normaalia vähemmän lakon aiheuttaman mainehaitan takia.

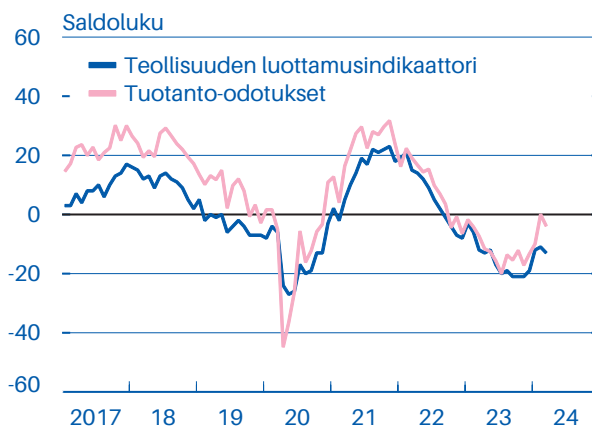
Luottamus ja tuotanto-odotukset ovat nousussa

Teollisuuden luottamus kääntyi tammikuussa nousuun kaksi vuotta kestäneen laskun jälkeen. Maalis-

kuussa luottamus kuitenkin heikkeni hieman ja on selvästi pitkäaikaisen keskiarvonsa alapuolella.

Tuotanto-odotukset olivat tältä erää alimmillaan viime vuoden heinäkuussa, jonka jälkeen odotukset hieman kohenivat. Vasta kuluvan vuoden puolella nousu jatkui, ja helmikuussa teollisuuden tuotanto-odotukset piristyivät merkittävästi. Maaliskuun tilastoissa

Teollisuuden luottamusindikaattori ja tuotanto-odotukset, kausitasoitus

Lähde: Euroopan komissio.

ETLA S24.1/t20

on näkyvässä pieni heikkeneminen, joka varmaankin liittyy lakkojen pysäyttämään tuotantoon. Todennäköisesti kestää vielä useita kuukausia, ennen kuin päästään lähemmäs tuotanto-odotusten pitkän aikavälin keskiarvoa.

Yleisesti ottaen Suomen tavaravienti kasvaa vientikysynnän tahdissa. Poikkeamia aiheuttavat kuitenkin isot risteilijät, jotka on tilattu pari kolme vuotta ennen luovutusajankohtaa ja kasvattavat vientiä voimakkaasti sinä kuukautena, kun laiva luovutetaan tilaajalleen. Tänä vuonna vientikysyntä kasvaa hieman enemmän kuin viime vuonna, mutta edelleen melko hitaasti. Ensi vuonna vientikysyntä voimistuu selvästi.

Etla arvioi ennusteessaan, että Suomen tavaravienti kasvaa tänä vuonna prosentin verran. Oletuksena oli, että poliittinen lakko kestäisi vain kaksi viikkoa. Vuosina 2025–2026 kasvuvauhti kiihtyy noin 4 prosenttiin, mikä tarkoittaa, että vienti kasvaa nopeammin kuin vientikysyntä. Tavaravienti ilman kulkuneuvoja kasvaa kuitenkin kansainvälisen vientikysynnän tahdissa.

Tavaroiden vientihinnat nousivat erittäin voimakkaasti vuosina 2021–2022 energiatuotteiden kallistumisen myötä. Vuonna 2021 tavaroiden vientihinnat kohosivat keskimäärin 13 prosenttia ja vuonna 2022 keskimäärin 23 prosenttia. Ne kääntyivät laskusuun-

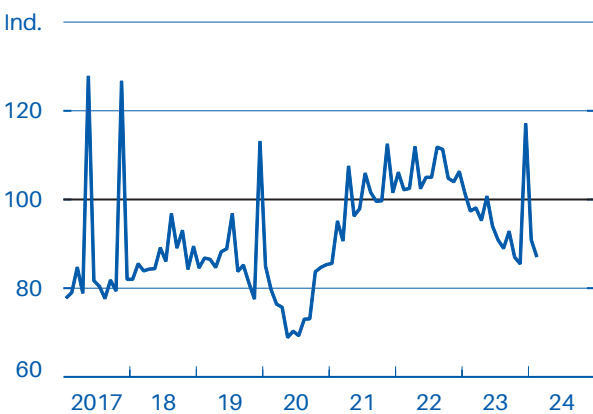
taan heinäkuussa 2022 ja alenivat viime vuonna keskimäärin 7 prosenttia. Arvioimme, että vientihinnat laskevat keskimäärin runsaat 4 prosenttia tänä vuonna. Yleisen kustannustason nousun takia ne eivät kuitenkaan vielä lähitulevaisuudessa palaa aikaisemmalle matalammalle tasolle.

Sähkö- ja elektroniikkateollisuus kärsii heikosta viennistä Aasiaan

Sähkö- ja elektroniikkateollisuuden tuotanto kääntyi laskuun vuoden 2023 alussa ja supistui voimakkaasti viime vuonna. Vielä tänä vuonna tuotanto vähenee merkittävästi. Jo ensi vuonna tuotanto kuitenkin kasvaa reippaasti viennin vetämänä, ja vuonna 2026 kasvuvauhti voimistuu.

Toimialan vientimäärä kehittyi tänä vuonna viimevuotista heikommin ja supistuu ennustemme mukaan kolmisen prosentin. Viennin alamäki alkoi viime vuoden alussa. Tietokoneiden sekä elektronisten ja optisten laitteiden vientimäärä (toimiala C26) putosi yllättäen jyrkästi vuoden 2023 puolivälissä. Myös sähkölaitteiden viennin määrä (toimiala C27) on heikentynyt, muttei yhtä paljon. Teknologiateollisuuden vientiraportin mukaan elektroniikka- ja sähköteollisuuden vienti Aasiaan on arvoltaan pudonnut merkittävästi viime kuukausina. Arvioimme, että koko säh-

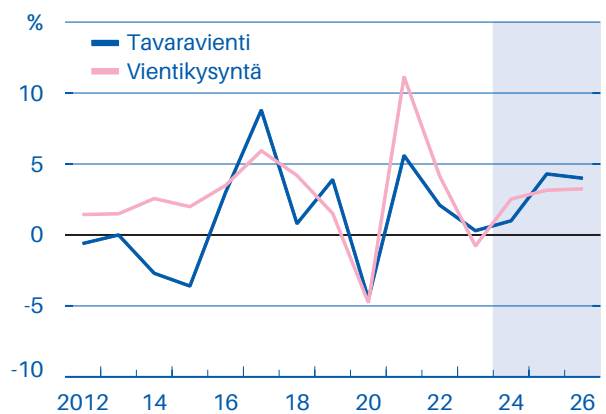
Teollisuuden uudet tilaukset, kausitasoitus, 2021=100

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S24.1/t21

Vientikysyntä ja Suomen tavaravienti

Lähteet: Tilastokeskus, IMF, Etla.

ETLA S24.1/t29

kö- ja elektroniikkateollisuuden vienti kääntyy ensi vuonna vahvaan kasvuun elektroniikkatuotteiden vetämänä.

Sähkö- ja elektroniikkateollisuuden vientihinnat kohosivat vuonna 2022 selvästi vähemmän kuin muulla teollisuuden alalla. Toimialan vientihintojen nousu pysähtyi jo viime vuonna. Vielä ei ole merkkejä siitä, että ne kääntyisivät laskuun.

Metalliteollisuuden tilauksissa nousua ei vielä ole näköpiirissä

Koko metalliteollisuuden uusien tilausten arvo jäi helmikuussa 13 prosenttia viimevuotista pienemmäksi. Nousua ei vielä ole näköpiirissä. Toimiala on jälkisyklinen, joten suhdannetilanne vaikuttaa tilauksiin, tuotantoon ja vientiin viipeellä.

Koneiden ja laitteiden tuotanto piristyi selvästi helmikuussa muutaman heikomman kuukauden jälkeen. ETLA arvioi ennusteessaan, että toimialan tuotanto supistuu noin prosentin tänä vuonna. Vuonna 2025 koneiden valmistus kääntyy reippaaseen kolmen prosentin kasvuun vientikysynnän tahdissa. Toimialan viennin määrä lisääntyi viime vuonna pari prosenttia. Arvioimme, että sama kasvutahti jatkuu lähivuosina.

Metallituotteiden tuotanto putosi jyrkästi vuoden alussa jo ennen maaliskuussa alkanutta poliittista lakkoa. Arvioimme, että alan tuotanto jää tänä vuonna jonkin verran edellisvuotista pienemmäksi. Ensi vuonna metallituotteita valmistetaan hieman tämänvuotista enemmän. Metallituotteiden vienti lisääntyy ennustevuosina tasaista parin prosentin tahtia.

Metallien jalostuksen tuotannon kasvu on pysähtynyt. Arvioimme siksi ennusteessamme, että alan tuotanto kasvaa vain vähän tänä vuonna. Arvonlisäyksen volyymi supistuu ensi vuonna jonkin verran.

Alan kuukausittaiset vientimäärät pysyvät tänä vuonna lähes ennallaan, mutta kasvua kertyy silti yli 4 prosenttia viimevuotisesta. Suomessa valmistettujen metallien jalostuksen vientituotteista lähes 90 prosenttia viedään Eurooppaan.

Metallien jalostuksen vientihinnat nousivat vuosina 2021–2022 huomattavasti keskimääräistä enemmän. Viime vuonna toimialan vientihinnat alenivat 15 prosenttia, ja odotamme, että ne laskevat vielä noin 10 prosenttia lisää tänä vuonna. Hintojen aleneminen jatkuu vuonna 2025.

Kulkuneuvoteollisuuden tuotanto supistuu voimakkaasti tänä vuonna. Muiden kulkuneuvojen valmistus vähenee selvästi enemmän kuin moottoriajoneuvo-

Koko teollisuuden arvonlisäys, kausitasoitus, 2015 hinnoin

Lähteet: Tilastokeskus, ETLA.

ETLA S24.1/t24

Sähkö- elektr.teollisuuden arvonlisäys, kausitasoitus, 2015 hinnoin

Lähteet: Tilastokeskus, ETLA.

ETLA S24.1/t25

jen. Vielä ensi vuonna koko kulkuneuvoteollisuuden tuotanto vähenee pari prosenttia, vaikka moottoriajoneuvojen valmistus kasvaakin jonkin verran.

Uudenkaupungin autotehtaalla valmistetaan edelleen Mercedes-Benzin A-sarjan autoja, ja viime vuoden lokakuun alussa aloitettiin lisäksi Mercedes-AMG GT Coupé-mallin sarjatuotanto.

Telakkateollisuus rakentaa lähivuosina laivoja sekä vientiin että toimitettavaksi kotimaahan. Rauman telakalta luovutetaan matkustaja-autolautta Tasmaaniaan kesällä 2024 ja toinen alkuvuonna 2025. Puolustusvoimien neljästä Rauman telakalta tilaamasta sotalaivasta ensimmäisen rakentaminen on jo aloitettu. Turun telakalla valmistuu tänä vuonna Saksaan vietävä risteilyalus. Vuonna 2025 Meyer Turku toimittaa toisen Icon-luokan risteilylaivan ”Star of the Seas” tilaajalleen Yhdysvaltoihin. Kolmas jättiristeilyjä luovutetaan vuonna 2026. Rajavartiolaitoksen Turun telakalta tilaamat alukset rakennetaan osittain Puolassa ja osittain Uudessakaupungissa.

Paperiteollisuuden tuotanto on nousemassa syvästä kuopasta

Metsäteollisuuden tuotanto putosi viime vuonna syvään kuoppaan, alan tuotanto väheni runsaat 10 pro-

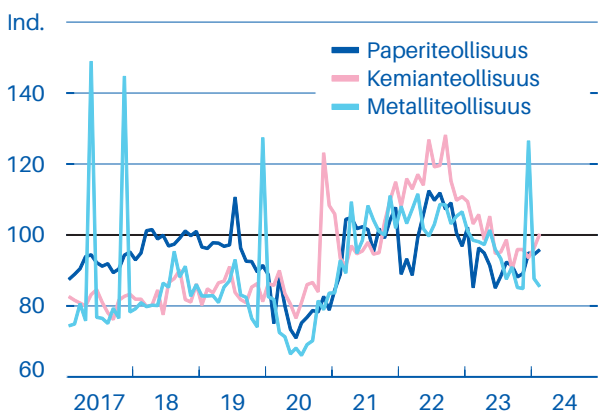
senttia kansantalouden tilinpidon mukaan. Kartongin tuotanto supistui Metsäteollisuus ry:n tilastojen mukaan 19 prosenttia vuonna 2023. Paperin valmistus las-ki 5 prosenttia, mutta sellun tuotanto väheni vain 0,5 prosenttia. Sahatavaran tuotanto puolestaan supistui 7 prosenttia, ja vanerin valmistus putosi 22 prosenttia.

Paperiteollisuuden (ml. kartonki ja sellu) osalta tilanne oli samankaltainen koko Euroopassa. Korkeiden energiakustannusten takia monet tehtaat joutuivat tilapäisesti pysäyttämään koneensa, ja myös varastojen purku alensi toimitusmääriä. Suomessa paperiteollisuuden tuotantomäärät ovat muutama kuukausi sitten kääntyneet noususuuntaan, mutta koko metsäteollisuuden arvonlisäyksen volyyymi supistuu vielä tänä vuonna lähes saman verran kuin edellisvuonna. Metsäteollisuus on kärsinyt kaikista eniten kevään pitkää poliittisesta lakosta. Puutavaruotteiden valmistus on edelleen laskussa sekä Suomessa että muualla Euroopassa. Ensi vuonna koko metsäteollisuuden tuotanto kasvaa noin pari prosenttia. Rakentamisen elpyminen vauhdittaa puutavaruotteiden valmistusta.

Metsäteollisuuden tuotteita vietiin viime vuonna eniten Saksaan, Kiinaan, Yhdysvaltoihin, Isoon-Britanniaan, Alankomaihin ja Ruotsiin.

Paperiteollisuuden viennin määrä supistui viime vuonna 6 prosenttia edellisvuodesta. Kartongin osuus

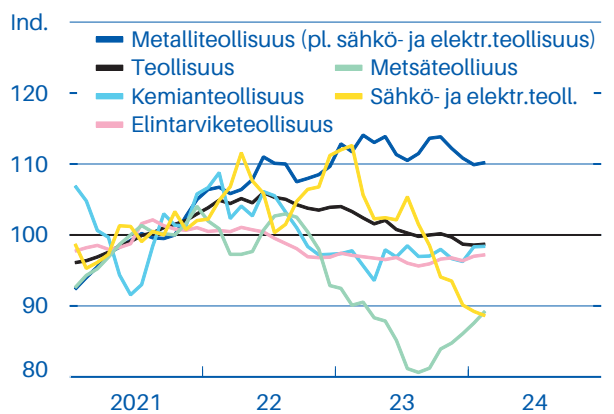
Teollisuuden uudet tilaukset päätoimialoittain, kausitasoitus, 2021=100

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S24.1/t22

Teollisuustuotanto päätoimialoittain, kausitasoitus 3 kk lka, 2021=100

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S24.1/t23

paperiteollisuuden vientimäärästä oli 32 prosenttia vuonna 2023 ja paperin osuus 26 prosenttia. Sellun osuus toimialan viennistä oli 41 prosenttia, sen tuotannosta noin 60 prosenttia viedään ulkomaille.

Paperiteollisuustoimialan uudet tilaukset kääntyivät kuluvan vuoden helmikuussa arvoltaan 14 prosentin kasvuun edellisvuodesta lähes vuoden kestäneen yhtiöjaksoisen supistumisen jälkeen. Alkanutta nousua häiritsee jo aikaisemmin mainittu pitkä lakko. Toimialan vienti elpyy kuitenkin tänä vuonna, ja alan vientimäärän odotetaan kasvavan noin 4 prosenttia.

Arvioimme ennusteessamme, että puutavaraotteiden viennin määrä supistuu vielä hieman tänä vuonna ja kääntyy vasta ensi vuonna kasvuun. Eurooppa on jo kauan ollut Suomen sahatavaran viennin tärkein markkina-alue. Euroopassa vientinäköymät ovat kuitenkin edelleen heikot rakentamisen vähentyessä vielä tänä vuonna.

Paperiteollisuuden vientihinnat (ml. kartonki ja sellu) nousivat vuonna 2022 enemmän kuin tavara-viennissä keskimäärin ja ovat myös tulleet alas nopeammin. Toimialan vientihinnat pysyvät vielä tänä vuonna tavanomaista korkeampina.

Puutavaraoteollisuuden vientihinnat nousivat rakettimaisesti vuonna 2021, toisin sanoen huomattavasti

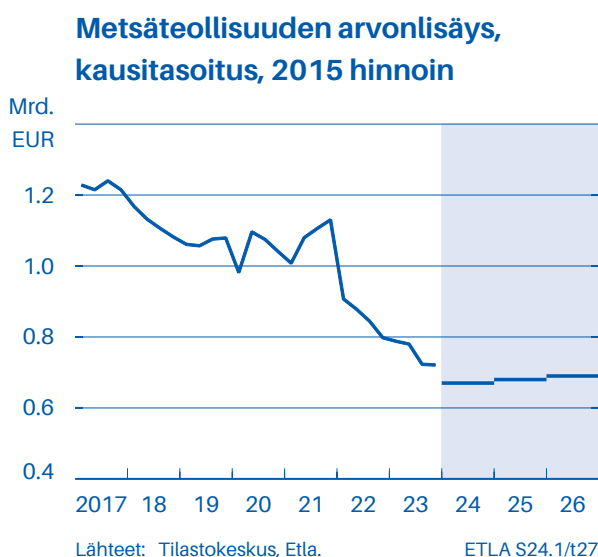
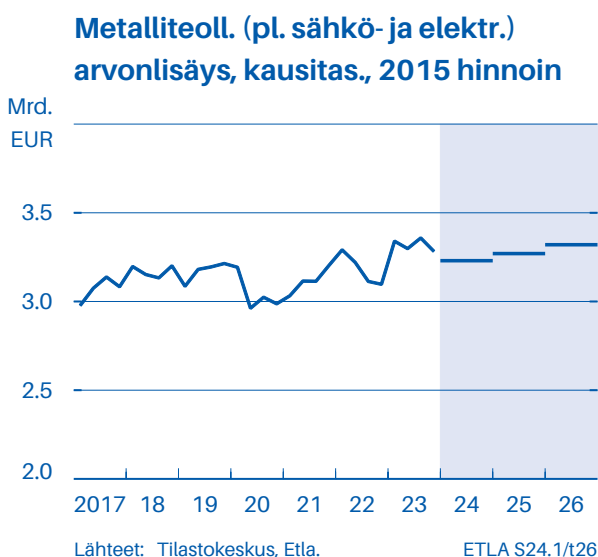
keskimääräistä enemmän ja voimakkaammin kuin paperiteollisuudessa. Puutavaraotteiden vientituotteet kallistuivat vielä lisää vuonna 2022. Kuten paperiteollisuudessa ne ovat alentuneet melko nopeasti heinäkuusta 2022. Hinnat jäävät siitä huolimatta vielä selvästi vuoden 2020 keskitasoa korkeammalle.

Kemianteollisuuden tuotos ja arvonlisäys menevät eri suuntiin

Kemianteollisuuden tuotanto on piristymään päin. Toimialan tuotos kuitenkin tällä hetkellä kehittyy eri suuntaan kuin arvonlisäyksen volyymi. Tämä koskee kaikkia kolmea alatoimialaa, mutta varsinkin öljytuotteiden valmistuksessa nämä kaksi muuttujaa ovat erkaantuneet hyvin paljon toisistaan parin viimeisen vuoden aikana. Koko kemianteollisuuden arvonlisäyksen määrä vähenee ennusteemme mukaan 3–4 prosentin tahtia vuosina 2024–2025, vaikka tuotos kasvaa.

Kemianteollisuudessa uusien tilausten arvon lasku näyttää pysähtyneen, mutta niiden arvo jäi vielä helmikuussa edellisvuoden lukemiin. On odotettavissa, että tilaukset kohta kääntyvät kasvusuuntaan.

Viennin arvolla mitattuna Ruotsi ja Alankomaat ovat kemianteollisuuden ylivoimaisesti suurimmat viennin kohdemaat. Etlä arvioi ennusteessaan, että kemikaali-

en ja kemiallisten tuotteiden vienti (ml. lääkeaineet) kääntyy tänä vuonna parin prosentin kasvuun, joka voimistuu ensi vuonna.

Kumi- ja muovituotteiden viennin määrä on vielä syvässä kuopassa. Joulukuussa vienti kuitenkin kääntyi hienoiseen kasvuun lähes puolitoista vuotta kestäneen yhtäjaksoisen supistumisen jälkeen. Arvioimme, että vienti kasvaa hitaasti tänä vuonna mutta vauhdittuu jo ensi vuonna kansainvälisen vientikysynnän piirityssä.

Öljytuotteiden viennin määrä on jo parin vuoden ajan noussut tasaisesti syvästä koronakuopasta, mutta vienti jää edelleen huomattavasti pienemmäksi kuin ennen koronapandemiaa. Öljytuotteiden vientiä jarruttaa tänä vuonna pitkä huoltoseisokki.

Pois lukien öljynjalostus, energiatuotteiden voimakas kallistuminen takavuosina vaikutti tehdasteollisuuden toimialoista kaikista eniten kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden vientihintoihin, jotka nousivat peräti 40 prosenttia vuonna 2022. Viime vuonna hinnat alenivat 13 prosenttia, ja odotamme, että ne putoavat noin 7 prosenttia tänä vuonna. Vientihintojen aleneminen jatkuu ensi vuonna, mutta tahti hidastuu.

Myös kumi- ja muovituotteiden vientihinnat nousivat voimakkaasti vuosina 2021–2022, mutta silti jonkin verran vähemmän kuin tavaroiden vientihinnat keskimäärin. Muista toimialoista poiketen kumi- ja muovituotteiden vientihinnat kääntyivät laskusuuntaan vasta vuoden 2023 alussa ja niinpä ne jäivät viime vuonna keskimäärin edellisvuoden lukemiin. Arvioimme, että alan vientihinnat putoavat tänä vuonna viitisen prosenttia.

Elintarviketeollisuuden viennissä aallonpohja on saavutettu

Elintarviketeollisuuden arvonlisäyksen määrä supistuu hieman vielä tänä vuonna, mutta kääntyy ensi vuonna hitaaseen kasvuun. Suurin osa Suomessa valmistetuista elintarvikkeista jää kotimaahan. Viennin osalta aallonpohja on jo saavutettu, mutta selvää nousua vientimäärissä ei ole vielä tapahtunut.

Alan vientituotteet kallistuivat tuntuvasti vuonna 2022. Elintarviketeollisuuden vientihinnat kääntyivät laskusuuntaan viime vuoden alussa, mutta ne lähtivät uudestaan nousuun syksyllä. Arvioimme siksi, että elintarviketeollisuuden vientihinnat pysyvät korkeina vielä tänä ja ensi vuonna. •

Kemianteollisuuden arvonlisäys, kausitasoitus, 2015 hinnoin

Lähteet: Tilastokeskus, Etlä.

ETLA S24.1/t28

Rakentaminen

Rakennusala kääntyy tänä vuonna kasvuun, mutta vuositasolla alan tuotanto supistuu hitusen. Rakentamista painaneet tekijät ovat väistymässä, mutta elpyminen on hidasta ja rakentaminen ei palaudu aiemmalle korkealle tasolle. Talonrakentamisen ennustetaan palautuvan muuta rakentamista hitaammin.

Rakentaminen elpyy hitaasti

RAKENTAMISEN MYYNIN määrän trendi kääntyi selvään laskuun vuoden 2022 toisella neljänneksellä ja on laskenut siitä asti. Voimakkaimmin on laskenut talonrakentaminen. Maa- ja vesirakentaminen ja erikoistunut rakennustoiminta ei ole laskenut yhtä voimakkaasti, ja viime kuukausina niiden trendi on kääntynyt varovaiseen kasvuun. Vuoden 2024 maaliskuussa rakentamisen myynnin määrä oli supistunut jo reilut 14 prosenttia vuoden 2022 huipusta. Rakentamisen arvonlisäyksen supistuminen (2022q1–2023q4) on neljännesvuositilipidon mukaan ollut samaa luokkaa.

EKP:n ohjauskorko nousi voimakkaasti aina vuoden 2023 syksyyn asti. Vielä viime vuonna vallitsi paljon epävarmuutta siitä, miten korkealle korot lopulta joudutaan nostamaan ennen kuin inflaatio talttuu ja pitkän aikavälin inflaatio-odotukset asettuvat lähelle EKP:n 2 prosentin tavoitetta. Asiaan liittyy edelleen epävarmuutta, mutta nyt on jo paljon todennäköisempää, että korkohuippu on tältä erää saavutettu ja korkoja lasketaan kesällä. Voimakas inflaatio ja korkojen nousu on näkynyt uusien asuntolainojen määrän romahduksena. Viime vuonna ja kuluvan vuoden alussa uusien asuntolainojen nostot ovat pysyneet kuitenkin melko lailla samalla tasolla.

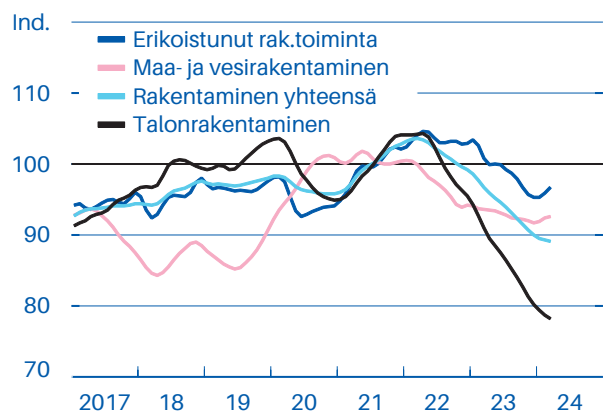
Rakentamisen luottamusindikaattori ja tilaukset, kausitasoitus, saldoluku

Lähde: Euroopan komissio.

ETLA S24.1/r01

Rakentamisen myynnin määrä alarittäin, trendi, 2021=100

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S24.1/r02

Rakennuskustannukset nousivat vuonna 2022 yli 8 prosenttia, ja kasvu jatkui voimakkaana vuoden 2023 alussa. Nopeasti nousseet kustannukset ovat oletettavasti heikentäneet sekä uudis- että korjausrakentamista. Viime vuoden lopulla rakennuskustannusten kasvu oli jo selvästi hitaampaa, ja tämän vuoden alussa kustannukset eivät ole juurikaan nousseet.

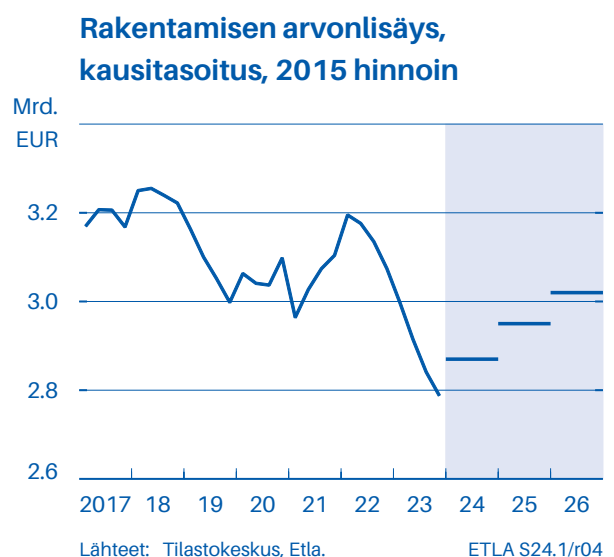
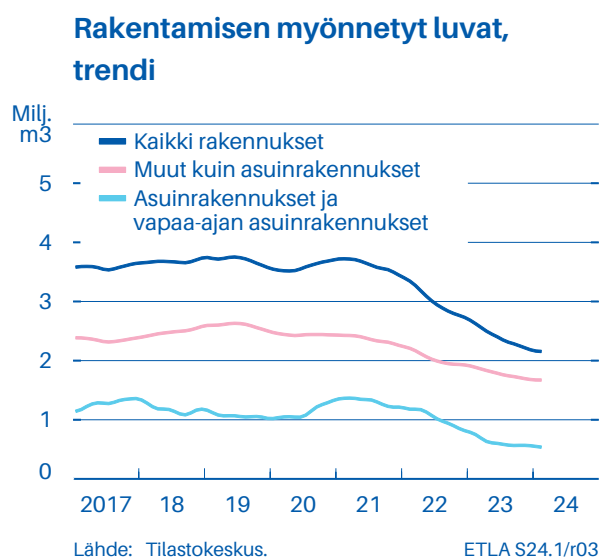
Rakennusyritysten luottamusindikaattori on myös heikentynyt vuoden 2022 alusta lähtien. Samana aikana myös yritysten arvio tilauskannasta on heikentynyt huomattavasti. Luottamusindikaattorin viimeisin havainto huhtikuussa nykäisi jonkin verran ylöspäin. Lähitulevaisuuden näkymät ovat edelleen pessimistiset, vaikka ne eivät ole vuoden 2023 puolivälin jälkeen enää laskeneet merkittävästi. Yritysten arviot niiden tuotannosta seuraavan 3 kuukauden aikana ja näitä seuraavan 3 kuukauden aikana ovat kuitenkin kohentuneet jonkin verran.

Myönnettyjen lupakuutioiden supistuminen on ollut laaja-alaista. Koko rakentamisen uusien lupien (m³) trendin lasku näyttäisi kääntyvän nyt hiljalleen kasvuun. Helmikuussa lupia haettiin enemmän kuin vuosi sitten mutta tammikuu oli heikko. Näin kuluvan vuoden kahtena ensimmäisenä kuukautena muiden kuin asuinrakennusten luvat laskivat edelleen vuoden takaisesta. Myös asuinrakentamisen luvat supistuvivat edelleen selvästi mutta näyttäisi siltä, että näiden lupien erityisen heikko tammikuu oli poikkeus ja hel-

mikuussa lupia haettiin taas vain hieman vähemmän kuin viime vuoden lopussa keskimäärin. Vuoden alussa haettiin vuoden takaiseen verrattuna enemmän lupia energiahuoltorakennuksiin, liike- ja toimistorakennuksiin, yhdyskuntatekniikan rakennuksiin, varastorakennuksiin sekä maatalousrakennuksiin.

Viime vuonna rakennusalan tuotanto supistui 8,3 prosenttia, joka on vähän enemmän kuin syksyllä ennustimme. Ennusteemme mukaan rakentaminen kääntyy tänä vuonna kasvuun, mutta vuositasolla kasvuun ei vielä päästä. Rakentamisen arvonlisäys supistuu tänä vuonna vielä vajaat 0,5 prosenttia. Asuinrakentaminen supistuu vuositasolla jonkin verran enemmän. Ensi vuonna ja vuonna 2026 arvonlisäys kasvaa vuositasolla taas yli 2 prosenttia.

Olemme tarkentaneet syksyn ennustetta hieman, mutta pääpiirteissään ennusteemme on pysynyt ennallaan. Rakentamista supistaneet tekijät: nopeasti kasvaneet kustannukset, nopeasti nousseet korot ja epävarmuus tulevasta korkotasosta, heikentynyt ostovoima sekä yleisesti heikot talouden näkymät ovat väistymässä, mikä saa rakentamisen kääntymään kasvuun. Ennusteemme mukaan rakentaminen ei kuitenkaan palaudu nopeasti aiemmalle korkealle tasolle, vaan palautuminen on hidasta. Tähän vaikuttaa esimerkiksi reaalikorko, jonka odotetaan pysyvän aiempaa korkeampana. •

Palvelut

Yksityisten palvelualojen viime vuoden heikko keskimääräinen kasvu saa tänä vuonna seurata toisesta heikosta vuodesta. Orastava hento suhdannekäänte alkaa näkyä kasvun vahvistumisena vuoden jälkipuoliskolla, mutta edellyttää sekä kotitalouksien ostovoiman että jalostustoimialojen vahvistumista.

Hentoa kasvua palvelualoilla – ensi vuonna piristyy

YKSITYISTEN PALVELUALOJEN arvonlisäyksen määrä pinnisti viime vuonna hienoiseen 0,3 prosentin kasvuun edellisvuodesta. Tehtyjen työtuntien määrä aleni 0,7 prosenttia, joten työn tuottavuus kasvoi keskimäärin noin prosentin, mikä on kohtalaisen hyvä tahti näillä aloilla. Arvonlisäyksen määrä aleni erityisesti rahoitus- ja vakuutusosalalla sekä kuljetuksessa ja varastoinnissa mutta myös kaupan alalla. Sen sijaan muilla tässä tarkastelluilla yksityisillä palvelualoilla arvonlisäyksen määrä kasvoi, eniten majoitus- ja ravitsemisosalalla.

Heikon loppuvuoden vuoksi palvelualoille kertyi kuitenkin viime vuodelta negatiivista kasvuperintöä puolikas prosenttiyksikkö. Tämä tarkoittaa sitä, että jos tuotanto ei kasvaisi lainkaan tänä vuonna, keskimääräinen kasvu jäisi tuolle -0,5 prosentin tasolle. Ennustemme mukaan kasvua kuitenkin on noin puoli prosenttia, joten yksityiset palvelualat jatkavat kasvuaan tämän vuoden mittaan. Ennusteen mukaan yksittäisistä toimialoista majoitus- ja ravitsemistoimen sekä rahoitus- ja vakuutustoimen arvonlisäyksen määrä supistuu hieman tänä vuonna. Muut toimialat kasvavat vähän.

Tämän kehityksen taustalla on muun muassa kotitalouksien reaalisen ostovoiman paraneminen inflaation hidastumisen myötä. Arvonlisäverotuksen kiristäminen kuitenkin tuo tähän pienen kolhun. Sen sijaan kotimaisilta jalostustoimialoilta syntyvä kysyntä ei vielä tue palvelualojen kasvua tänä vuonna. Ensi vuonna kehitys kuitenkin vahvistuu, ja yksityiset palvelualat pääsevät noin kahden prosentin kasvuun.

Kaupan alan elpyminen voi viivästyä jalostuksen tahdittamana

Kaupan ala on ollut kaksijakoisissa tunnelmissa. Moottoriajoneuvoliiketoiminta alkoi elpyä viime vuonna sekä käytettyjen että ensirekisteröityjen henkilöautojen kysynnän kasvun seurauksena. Toisaalta tavaroiden hintojen nousu painoi kotitalouksien ostovoimaa heikentäen vähittäiskauppaa samalla, kun jalostustoimialojen heikentynyt suhdannetilanne ja varastosityklin kehitys iskivät tukkukauppaan. Viime vuoden elokuusta lähtien vähittäiskaupan myynnin määrä on kehittynyt vakaasti erikoistumattomissa myymälöissä mutta heikentynyt erikoiskaupassa, mi-

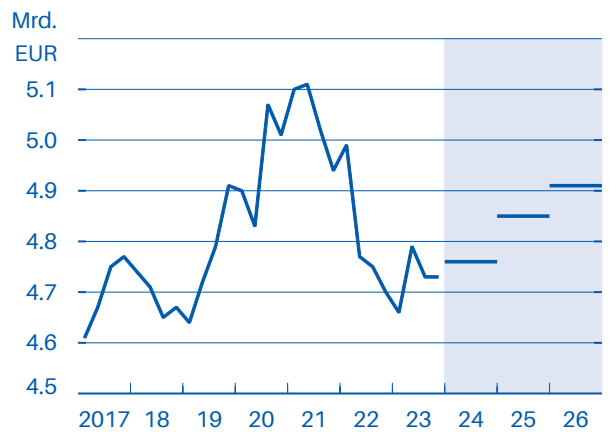
kä on painanut koko vähittäiskaupan laskuun. Tämä kehitys on jatkunut kuluvan vuoden alussa.

Tänä vuonna kaikkien kolmen kaupan alan arvonlisäys kasvaa ennustemme mukaan keskimäärin viime vuodesta, joskin kehitys jää vaatimattomaksi – moottoriajoneuvoliiketoiminnan kasvu olisi noin yhden prosentin luokkaa ja muiden kahden kaupan alan tätäkin hitaampaa. Hennon kehityksen ja käänteen ajoittumisen epävarmuuden vuoksi on myös hyvin mahdollista, että jokin niistä edelleen hieman supistuu. Tukkukaupan kehitykseen liittyy ehkä suurin riski heikommasta kehityksestä, joka kumpuaisi jalostuksen, erityisesti rakentamisen elpymisen viivästyemisestä. Tukkukaupan osuus koko kaupan alan arvonlisäyksestä on 44 prosenttia. Vähittäiskaupan kehitykseen liittyy puolestaan riski odotettua heikommasta ostovoiman kehityksestä. Arvonlisäverojen korottaminen vaikuttaa tähän suuntaan lyhyellä aikavälillä. Vähittäiskaupan osuus koko kaupan alasta on 38 prosenttia. Lisäksi tammi-maaliskuussa uusien henkilöautojen ensirekisteröintien määrä oli alempi kuin viime vuonna vastaavaan aikaan. Sähköautojen kysyntä näyttää vetävän henkeä. Voi olla, että monet kuluttajat odottavat niiden hintojen alenemista, kun hintakilpailu näyttää nyt käynnistyneen.

Kotitalouksien ostovoiman vahvistuminen jatkuu kuitenkin ennustemme mukaan tänä vuonna. Tätä ke-

hitystä tukee inflaation hidastuminen, johon arvonlisäverotuksen kiristäminen aiheuttaa pienen kolhun. Toisaalta ennusteessa arvioidaan myös säästämisteen nousevan, mikä voi toimia joustona kulutuksen ja hintakehityksen välillä. Erityisesti tavaroiden hintojen kehitys on hyvin maltillista, osin jopa alenevaa. Samaan aikaan palvelujen keskimääräiset hinnat nousevat edelleen suhteellisen ripeästi työvoimakustannusten kasvun seurauksena. Tämä suhteellisten hintojen muutos tukee vähittäiskaupan kysynnän kehitystä palvelualojen kustannuksella.

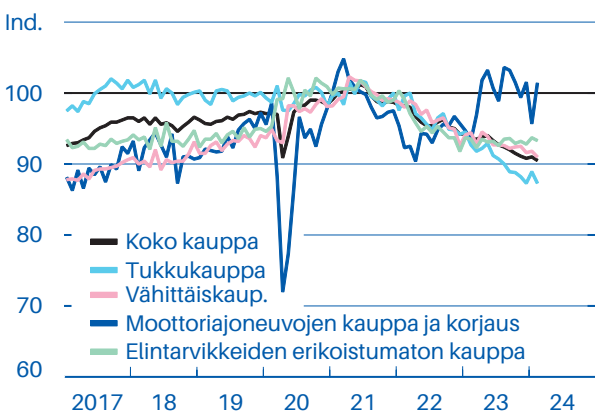
Kaupan alan arvonlisäys, kausitasoitus, 2015 hinnoin

Lähteet: Tilastokeskus, Etla.

ETLA S24.1/pal06

Kaupan alan liikevaihdon määrä, kausitasoitus, 2021=100

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S24.1/pal02

Kuluttajaluottamus ja vähittäiskauppa

Lähteet: Tilastokeskus, DG ECFIN.

ETLA S24.1/pal01

Ennustemme (ks. Suhdanne Kevät 2024) mukaan tavaroiden kysynnän määrä ei enää tänä vuonna vähene missään kulutuksen kestävyysluokassa (kestävät, puolikestävät ja lyhytikäiset tavarat), kuten vielä viime vuonna tapahtui. Kasvu on kuitenkin vain aavistuksen plussalla kaikissa kolmessa luokassa. Sen sijaan palvelujen kysynnän määrän kasvu puoliintuu viime vuoden parin prosentin tahdista. Tämän kehityksen taustalla on muun muassa em. suhteellisten hintojen muutos, joka tukee tavaroiden kysyntää.

Ensi vuonna kasvu vahvistuu kaikissa kulutuksen kestävyysluokissa ja tukee vähittäiskauppaa. Talouden yleinen elpyminen puolestaan tukee tukkukauppaa.

Majoitus- ja ravitsemistoiminta lähti huonoista asemista tähän vuoteen

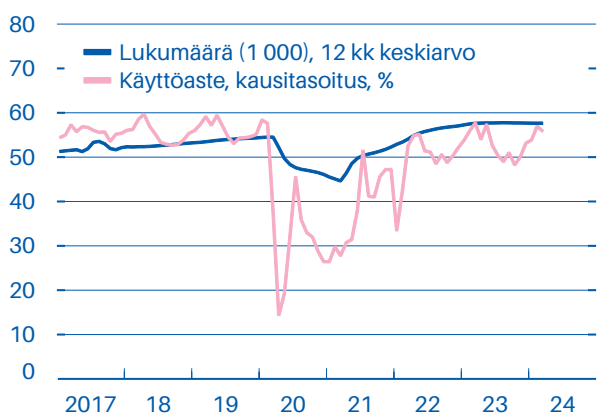
Majoitus- ja ravitsemistoiminnan arvonlisäys kasvoi viime vuonna melkein neljä prosenttia edellisvuodesta, mutta kausitasoitettu aktiviteetti oli vahvaa lähinnä vuoden alkupuolella. Sen sijaan vuoden jälkipuoliskolla arvonlisäyksen määrä jäi selvästi vähäisemmäksi ja aleni myös edellisvuodesta. Tämän seurauksena toimialalle jäi viime vuodelta iso, melkein kuuden prosenttiyksikön negatiivinen kasvuperintö. Siksi toimialan arvonlisäys supistuu ennustemme mukaan tänä vuonna, vaikka lähteekin elpymään vuo-

den mittaan. Ensi vuonna arvonlisäyksen määrä kasvaa kolmisen prosenttia.

Ravitsemisalan kysyntää painaa kotitalouksien ostovoiman heikkous kuluttajahintojen viime vuosien nousun seurauksena. Yritysten kustannukset ovat nousseet työvoiman ja raaka-aineiden hintakehityksen vuoksi. Elintarvikkeiden kuluttajahintojen nousu on jo toki pysähtynyt, mutta niiden suhteellinen taso on korkea aiempaan verrattuna, sillä ne ovat nousseet enemmän kuin hinnat keskimäärin vuoden 2019 jälkeen. Tämä on heijastunut myös ravintolapalveluiden hintoihin. Sinänsä niiden kuluttajahinnat ovat nousseet yhtä paljon kuin kaikki kuluttajahinnat keskimäärin, joten poikkeuksellisesta kehityksestä ei ole kyse. Ostovoiman heikon kehityksen myötä ylellisyystuotteiden, kuten ravintolapalveluiden, kysyntä yleensä alenee. Ravintolapalvelujen arvonlisäverotus ei ole kiristymässä.

Majoituspalvelujen kuluttajahinnat ovat puolestaan nousseet vähemmän. Toisaalta niiden arvonlisäverokanta on nousemassa 10 prosentista 14:ään. Näiden palvelujen hintojen aiempaa kehitystä on todennäköisesti hidastanut muun muassa se, että uusinvestointien myötä huoneenkäyttöaste on edelleen yli kolme prosenttiyksikköä alempi kuin se oli vuonna 2019. Tärkeänä kysyntätekijänä on Suomeen suuntautuvan ulkomaisen matkailun kärsiminen pandemian ja Ve-

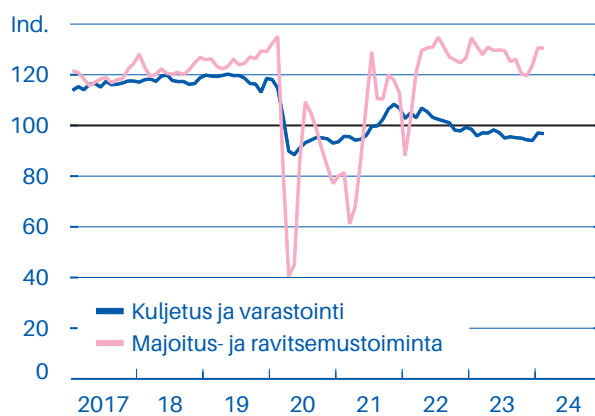
Hotellihuoneiden lukumäärä ja käyttöaste

Lähteet: Tilastokeskus, ETLA.

ETLA S24.1/pal04

Liikevaihdon määrä, kausitasoitus, 2021=100

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S24.1/pal03

näjän hyökkäyssodan ristipaineessa pidempään kuin eteläisemmän Euroopan matkailun. Nyt marras-helmikuussa nähtiin kuitenkin selvä elpyminen ulkomaalaisten matkailijoiden hotelliyöpymisten määrässä, ja lopulta helmikuussa pandemiaa edeltäneen vuoden 2019 vastinkuukauden yöpymisten määrä ylitettiin ensimmäisen kerran viiteen vuoteen. Kyseessä oli karkauskuukausi, mutta vaikka se huomioidaan, vuoden 2019 taso ylittyi.

Vuoden vaihteeseen 2019–2020 verrattuna hotellihuoneiden lukumäärä on kasvanut melkein kuusi prosenttia. Suurinta kasvu on ollut Uudellamaalla, Varsinais-Suomessa ja Pirkanmaalla, noin 15–17 prosenttia. Sen sijaan Lapissa hotellihuoneiden lukumäärä on kasvanut vain yhden prosentin. Tätä ei selitä majoituskapasiteetin rakenne, vaikka laskelma kattaa vain vähintään 20 vuodepaikan hotellit, sillä kaikkien majoitusliikkeiden vuoteiden lukumäärä on Lapissa nyt sama kuin neljä vuotta sitten. Kysynnän kasvun myötä käytettyjen vuoteiden lukumäärä on Lapissa kuitenkin noussut 12 prosenttia silloisesta, kun Uudellamaalla on saman verran laskua. Tämä näkyy kapasiteetin käyttöasteiden kehityksessä näissä maakunnissa.

Myös hotelliyön keskimääräinen hinta vuoden ympäri on noussut Lapissa yli valtakunnallisen keskiarvon ja melkein samaksi kuin Uudellamaalla, kun aiemmin

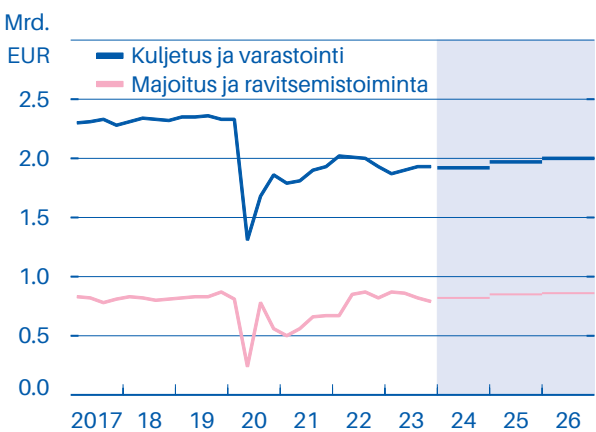
näiden välillä oli huomattavasti eroa. Talvella Lapissa on kuitenkin selvästi kalliimpaa kuin Uudellamaalla. Tänä talvena eroa on ollut 38 prosenttia Lapin hyväksi, kun viime vuonna vastaavaan aikaan eroa oli 24 prosenttia. Kysyntätilanteen säilyminen hyvänä tukisi uusinvestointeja Lapissa.

Lento- ja laivamatkustaminen edelleen vähäistä

Kuljetuksen ja varastoinnin toimialan arvonlisäys ale ni viime vuonna melkein neljä prosenttia. Vuoden sisällä kehitys oli kuitenkin nousu-uralla, ja kuluvalle vuodelle kertyykin noin yhden prosenttiyksikön positiivinen kasvuperintö. Muun muassa teollisuuden huono kehitys kuitenkin pitää toimialan arvonlisäyksen näkymät heikkoina tänä vuonna, ja ennustemme mukaan kasvu jää keskimäärin noin 0,6 prosenttiin. Ensi vuonna arvioimme kasvun kiihtyvän yli kahden prosentin yleisen taloudellisen toimeliaisuuden nousun myötä.

Palvelujen liikevaihtokuvaajan perusteella vesiliikenteen aktiviteetti oli vuoden vaihteessa korkeammalla tasolla kuin vuotta aiemmin. Sen sijaan maa- ja rautatieliikenne sekä erityisesti varastointi ja liikennettä palveleva toiminta olivat miinuksella. Maaliskuun lakkokuukausi ei ole vielä näissä luvuissa mukana. Lento-

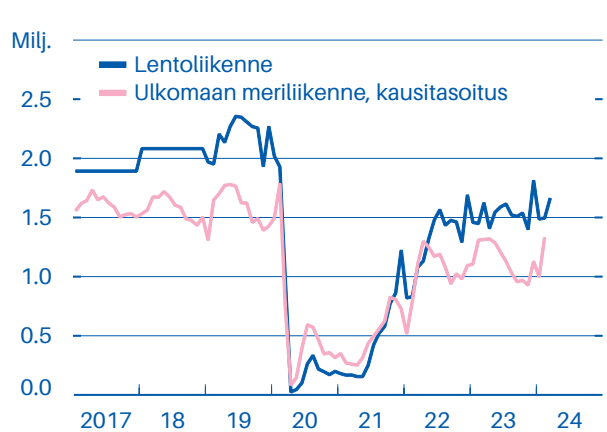
Arvonlisäys, kausitasoitus, 2015 hinnoin

Lähteet: Tilastokeskus, ETLA.

ETLA S24.1/pal08

Lento- ja laivamatkustajien määrä

Lähteet: Tilastokeskus, ETLA.

ETLA S24.1/pal05

liikenteestä ei ole liikevaihtokuvaajaa, mutta matkustajamäärä oli lentokentillä jouluhelmikuussa selvästi suurempi kuin syksyllä. Erityisesti joulukuun osalta tätä nostaa talvimatkailu. Vuoden takaiseen verrattuna matkustajien määrä oli noina kuukausina noussut neljä prosenttia. Toisaalta pandemiaa edeltäneestä tasosta oltiin edelleen jäljessä 23 prosenttia. Ulkomaan meriliikenteen matkustajamäärät olivat puolestaan 31 prosenttia jäljessä pandemiaa edeltänyttä tasoaan. Henkilökuljetusten arvonlisäverokanta on nousemassa 10 prosentista 14:ään, mikä nostaa hintoja.

Tavaroiden merikuljetukset olivat marras-tammikuussa noin kahdeksan prosenttia edellisvuotta alemmalla tasolla. Helmikuun luvussa olisi vertailuajankohtana satamalakko, joka vääristäisi muutosta vuoden takaisesta. Lakkoilu vaikuttaa suunnilleen vastaavasti tänä vuonna maaliskuun lukuihin.

Viime vuoden jälkipuoliskolla kaikkien tieliikennekuljetusten kuljetussuorite väheni 20 prosenttia edellisvuodesta, lähinnä muiden kuin maa-ainekuljetusten vuoksi. Erityisesti viimeinen vuosineljännes oli heikko. Kuljetussuoritteessa otetaan huomioon sekä tavaramäärä että kuljetusmatkan pituus.

Kuljetusinvestointien osalta ensirekisteröinnit viimeisen 12 kuukauden aikana näyttävät huomattavaa alenemista edellisestä vuodesta linja-autojen ja puo-

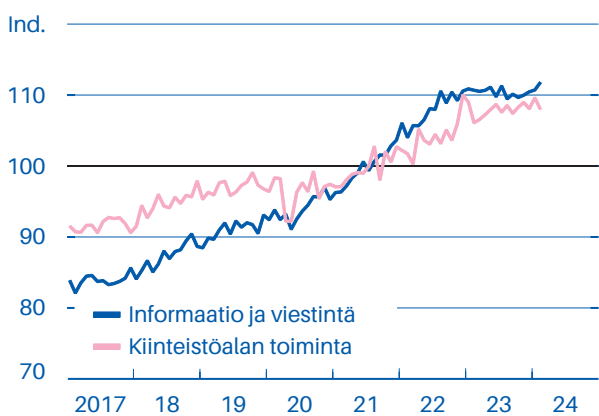
lipeväaunujen osalta mutta kasvua kuorma-autoissa. Pakettiautojen osalta muutosta ei ole. Erityisesti linja-autoissa ollaan selvästi pitkän aikavälin keskiarvoa alemmalla tasolla.

Liike-elämän palveluissa hento käänne käsillä?

Muista yksityisistä palvelualoista rahoitus- ja vakuutustoiminnan arvonlisäyksen määrä romahti viime vuonna yhdeksän prosenttia, joskin parin roiman kasvuvuoden jälkeen. Arvonlisäyksen määrän muutos on yleensä korreloinut korkotason nousun kanssa positiivisesti, joskaan yhteys ei ole järin vahva, mutta poikkeuksina tästä ovat tällä vuosisadalla olleet vuodet 2009 ja 2023. Kun korot nyt ovat lähteneet pienen laskuun, jonka odotetaan jatkuvan inflaatiopaineiden hellittäessä, tältä osin voidaan todennäköisesti odottaa tulevan pientä alentavaa vaikutusta myös toimialan arvonlisäykseen.

Asuntolainakanta jatkoi alenemistaan vuoden alussa, mutta kulutusluottojen määrässä oli huomattava nousu. Kokonaislainakanta on vuoden takaista alempi. Asuntojen kysynnän odotetaan alkavan elpyä, kunhan korkojen aleneminen vahvistuu. Elpyminen lienee ensin varovaista, mutta jos vähäinen rakentaminen on aiheuttanut merkittävän alitarjonnan asun-

Liikevaihdon määrä, kausitasoitus, 2021=100

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S24.1/pal12

Liikevaihdon määrä, kausitasoitus, 2021=100

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S24.1/pal11

noista, voi nousukulma jyrkentyä selvästi vähän myöhemmin talouskehityksen vahvistuessa. Rahalaitosten laskennalliset korkomarginaalit ovat nousseet hieman vuoden takaisesta. Nämä tekijät sekä pörssin vaihdon vähenemisen tasoittuminen tänä vuonna vaikuttanevat arvonlisäystä tukevasti. Ennusteessamme rahoitus- ja vakuutusalan arvonlisäyksen määrä kuitenkin alenee vielä hieman tänä ja ensi vuonna.

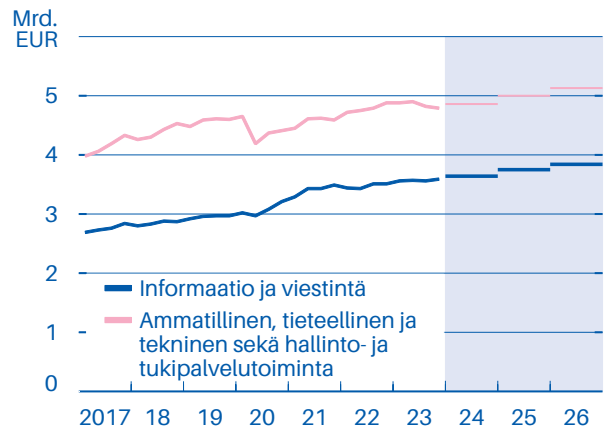
Muut toimialat eli informaatio ja viestintä, kiinteistöala, ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta sekä hallinto- ja tukipalvelutoiminta kehittivät paremmin viime vuonna, ja arvioimme niiden jatkavan kasvussa myös kuluvana vuonna.

Eniten kasvaa informaatio- ja viestintäala, pari prosenttia tänä vuonna ja kolme prosenttia ensi vuonna. Viime vuodelta syntyy puolisen prosenttiyksikköä positiivista kasvuperintöä. Toimialan liikevaihtokuvaaja kehittyi heikosti viime vuonna, mutta on päässyt pieneen kasvuun kuluvan vuoden alussa. Aktiviteetti on piristynyt muun muassa televiestinnässä ja tietopalvelutoiminnassa.

Ammatillisen, tieteellisen ja teknisen toiminnan arvonlisäyksen määrä pääsee ennusteemme mukaan tänä vuonna vain hienoiseen kasvuun viime vuodesta. Samoin on hallinto- ja tukipalveluissa, joissa jo viime vuosi oli vaikea. Viime vuodelta kertyy näille kahdelle

toimialalle yhteensä yli yksi prosenttiyksikkö negatiivista kasvuperintöä, joten ne kääntyvät ennusteemme mukaan tänä vuonna pieneen kasvuun, joka vahvistuu ensi vuonna. Vuoden vaihteessa oli nähtävissä pientä elpymistä liikevaihdon kausitasoitettussa määrässä arkkitehti- ja insinööripalveluissa sekä teknisessä testaamisessa, vuokraus- ja leasingtoiminnassa, mainostoiminnassa, matkatoimistoissa, kiinteistön- ja maisemanhoidossa sekä liike-elämän hallinto- ja tukipalveluissa. Mahdollinen käänne on kuitenkin hento ja voi olla vielä tässä vaiheessa väliaikainen. •

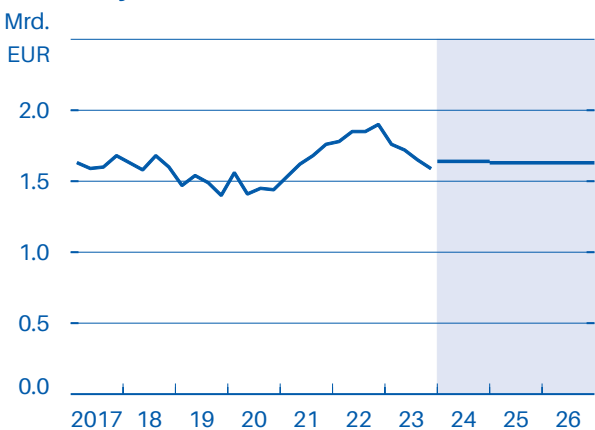
Arvonlisäys, kausitasoitus, 2015 hinnoin

Lähteet: Tilastokeskus, ETLA.

ETLA S24.1/pal10

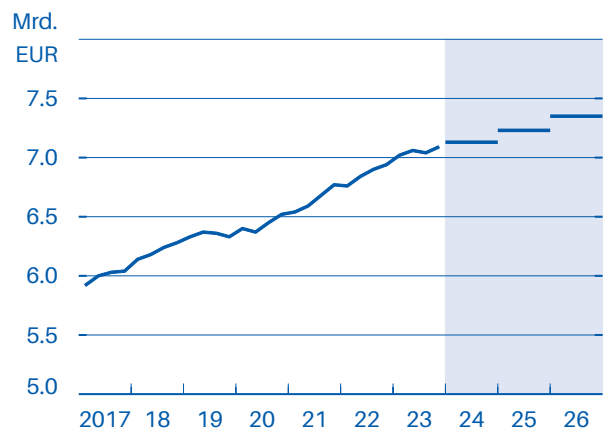
Rahoitus- ja vakuutusalan arvonlisäys, kausitasoitus, 2015 hinnoin

Lähteet: Tilastokeskus, ETLA.

ETLA S24.1/pal09

Kiinteistöalan arvonlisäys, kausitasoitus, 2015 hinnoin

Lähteet: Tilastokeskus, ETLA.

ETLA S24.1/pal07

Ennusteryhmä

ETLAN ENNUSTERYHMÄN tärkeimpiä julkaisuja ovat Suhdanne-Ennuste, Suhdanne-Toimialat, Päästöennuste ja Kilpailukyennuste. Suhdanne-Toimialat sisältää yksityiskohtaista tietoa eri toimialoilta, ja se julkaistaan ilmaisena verkkoversiona kahdesti vuodessa Suhdanne-raportin jälkeen.

Päästöennuste on vuonna 2019 aloitettu julkaisu, joka ennustaa Suomen kasvihuonekaasupäästöjen kehitystä lähivuosina. Kilpailukyennuste ennustaa Suomen tuotannon kustannuskilpailukyyn tilaa lähivuosina ja siihen vaikuttavia tekijöitä.

Sakari Lähdemäki
KTT

Kansainvälinen talous,
investoinnit, työllisyys,
tuotanto

X: @lahdems

Päivi Puonti
VTT

Ennustepäällikkö
Yhteenveto, julkinen
talous, tuotanto

X: @PaiviPuonti

Ville Kaitila
VTL

Yksityinen kulutus,
hinnat ja kustannukset,
tuotanto

X: @VilleKaitila

Birgitta Berg-Andersson
KTL

Vienti, tuonti, vaihtotase ja
tuotanto

X: @BirgittaBergA1

SUHDANNE

Toimialat

Elinkeinoelämän tutkimuslaitos

Puh. 09-609 900
www.etla.fi
etunimi.sukunimi@etla.fi

Arkadiankatu 23 B
00100 Helsinki
